

befolkning. På disse områder kan vi ikke kræve, at de skal overholde det frie markedes regler.

Det er Enhedslistens hovedsynspunkt i denne sag, og derfor synes vi såmænd heller ikke, at de to dagsordensforslag, som ligger på bordet til behandling i dag, bringer os så fantastisk meget videre.

Jeg vil først kommentere det dagsordensforslag, som regeringspartierne, SF, Venstre og De Konservative har fremsat. Vi er enige i den første del om en bæredygtig udvikling, om end vi altså ser en selvmodsigelse i det, som jeg var inde på før.

Men det andet punkt i dagsordenen, nemlig at der i internationale miljøaftaler skal kunne anvendes handelsbestemmelser, uden at man kommer i konflikt med WTO, mener vi det er direkte forkert at vedtage. Det kan ikke være rigtigt, at WTO skal kunne have ret til at bestemme niveauet i internationale miljøaftaler. Tværtimod må vi kræve, at miljøaftalerne til hver en tid skal gå forud for GATT og WTO. Det svarer til vores krav om, at miljøregler skal gå forud for EU's indre marked.

Derfor må vi sige, at formuleringen af den anden pind i dagsordensforslaget medfører, at vi ikke kan stemme for det.

Vi vil gerne medvirke til de næste to punkter i dagsordenen, nemlig at man skal søge effektive midler til at sikre respekten for fundamentale arbejdstagerrettigheder på grundlag af de konventioner, der er vedtaget i ILO. Det vil vi meget gerne støtte. Det vil sige, at vi i virkeligheden gerne vil støtte en meget stor del af regeringens dagsorden, men vi kan altså ikke acceptere, at WTO-systemet skal prioriteres over de internationale miljøaftaler. Vi ønsker det tværtimod den anden vej rundt.

Hvad angår hr. Thulesen Dahls dagsordensforslag, kan jeg tilslutte mig det; som allerede tidligere har været nævnt i debatten, nemlig forslagets påvisning af, at krav om sociale klausuler og miljøklausuler givetvis vil blive brugt protektionistisk vendt mod ulandene til gavn for interesser i de rige lande, men absolut til skade for de fattige lande. Den er jeg enig i. Jeg mener derfor, at der på den måde er meget rigtigt i den dagsorden, som hr. Thulesen Dahl foreslår; den rummer en kritik, som vi ikke kommer uden om.

Det, der gør, at Enhedslisten alligevel ikke kan stemme for hr. Thulesen Dahls dagsordensforslag, er, at han jo også hylder WTO-aftalen og det tvistbilæggesystem, som er indbygget

heri, og som jo skal bruges til at fremme liberalismen. Det forstår jeg godt at hr. Thulesen Dahl gerne støtter, men det gør altså, at Enhedslisten heller ikke kan støtte dette dagsordensforslag.

Som det ligger her, kunne man måske nok forestille sig, at vi igennem en længere debat ud af de to dagsordener kunne finde frem til en politik, der indeholder mange fornuftige elementer. Og det er da i hvert fald en god ting at konstatere som resultat af en debat.

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne begynde med at sige tak til SF, fordi man har rejst denne forespørgsel; jeg mener, det er en vigtig forespørgsel.

Må jeg derefter afgive den melding, at CD er for fri handel, men vi er for fair fri handel. Vi mener, det er aldeles uacceptabelt, hvis den frie handel fører til, at man forstærker miljøproblemer, eller at arbejdskraft rundt om i verden bliver misbrugt.

Det er klart, at man ikke må bruge krav om miljø og arbejdsmiljø som et led i en protektionisme. Vi forstår da godt den frygt, der kan være nogle steder, ikke mindst i den tredje verden, for, at sådan nogle krav og regler skal kunne bruges til det. I EU kan vi jo se, hvor svært det er at komme væk fra tekniske handelshindringer. Når man gennemfører ordninger, som ser gode ud, bruges de jo alligevel af lande i situationer til tekniske handelshindringer. Men det ændrer nu ikke noget ved, at vi mener, man skal gå ind i diskussionen om krav både med hensyn til miljøet og arbejdsforholdene.

Det er en balance, og det er den balance, udenrigsministeren også lagde op til i sin tale, og det var vi godt tilfredse med.

Om EU bare den bemærkning, at vi i CD selvfølgelig er for den sociale dimension, og vi er imod social dumping. Vi mener, at der skal være en balance mellem den frie handel og miljø-siden, men bestemt også kravene til arbejdsmiljø osv., og vi regner da også med, at det bliver et af de centrale punkter under konferencen i 1996, hvordan man kommer videre dér.

Når det gælder Østlandene, er vi ligesom andre tilhængere af at åbne grænserne mod Øst. Vi er også tilhængere af en større samhandel og frihandel, men vi er altså nødt til at sige, som min eksplosion for en times tid siden førte til, at det kan ikke hjælpe noget, at vi rejser land og rige rundt og siger det, men samtidig siger, at det såmænd ikke påvirker det danske samfund. For selvfølgelig kommer det til at gøre det. Det